

תוכן עניינים

חלק א': עקרונות יסוד בדיני הנזיקין	1
שער א': תכליתם התרופתית של דיני הנזיקין	1
פרק א': תכליתם של דיני הנזיקין	1
פרק ב': תכלית תרופתית - אבחנה בין דיני הנזיקין לדין הפלילי	3
שער ב': עיקרון השבת המצב לקדמותו	5
פרק א': מבוא	5
פרק ב': יישום העיקרון על תאונה בה הנפגע קטין	7
פרק ג': עיקרון "השבת המצב לקדמותו" ותקנת הציבור	9
שער ג': גרם נזק באשם (סעיף 64 לפקודת הנזיקין) והקשר	
הסיבתי	11
פרק א': כללי	11
פרק ב': תחולתו של סעיף 64 לפקודת הנזיקין	13
פרק ג': כללי הסיבתיות	15
פרק ד': אשם - אחריות המזיק כלפי הניזוק, הבאה לידי ביטוי במעשהו	
או מחדלו של אדם	17
1. כללי	17
2. קשר סיבתי בין מעשהו של המזיק לקרות הנזק. "ורואים אדם כמי	
שגרם לנזק באשמו, אם היה האשם הסיבה או אחת הסיבות	
לנזק"	17
פרק ה': דרכי איתור וקביעת הקשר הסיבתי	19
1. התנהגות התובע	19
2. הפעלת עיקרון ה"גולגולת הדקה"	19
3. פסיקה לפי הסתברות	20
4. "סיבתיות עימומה" - הכל או לא כלום או גישת הערכה	
הסתברותית?	20
5. הקשר הסיבתי וטענת ההתיישנות	21
פרק ו': הקשר הסיבתי - שתי רמות הבדיקה	23
1. קשר סיבתי-עובדתי	23
2. הקשר הסיבתי-המשפטי	23
פרק ז': המבחנים החלופיים לקביעת הסיבה המכרעת	25
1. מבחן הצפיות	25
2. מבחן הסיכון	25
3. מבחן השכל הישר	25
4. מבחן של אומדן שיפוטי	26
פרק ח': הגורמים המנתקים את הקשר הסיבתי	27

27	1. כללי
27	2. החריגים לאשם המופיעים בסעיף 64 לפקודה
27	3. כוח עליון - סעיף 64(1) לפקודה
27	4. גורם מתערב זר - סעיף 64(2) לפקודה
27	4.1 כללי
29	4.2 גורם זר מתערב - הסיבה המכרעת לנזק
29	4.3 גורם זר מתערב במקרה של התאבדות הניזוק
	שער ד': התנהגות התובע - אשם תורם - אשם יוצר וחובת
31	הקטנת הנזק
31	פרק א': כללי
33	פרק ב': מהו אשם תורם
33	1. כללי
37	2. מה בין אשם תורם לבין אשם יוצר אחריות
37	2.1 כללי
40	2.2 אשם תורם או אשם יוצר אחריות - כל מקרה ונסיבותיו
44	3. מהו "אשם תורם"?
44	4. אשם תורם אינו יוצר עילת תביעה כשלעצמו
45	5. מבחנים לבדיקת אשם תורם
47	פרק ג': המדד לאשם התורם
49	פרק ד': התנהגות הנתבע
49	1. כללי
49	2. חובת זהירות פיזית וחובת זהירות נורמטיבית
	פרק ה': התנהגות התובע - מהי התנהגות התורמת לקרות הנזק - סעיף
55	65 לפקודה
55	1. כללי
56	2. החלת סעיף 65 לפקודה על תביעות בגין הוצאת לשון הרע
57	3. החלת סעיף 65 לפקודה לעניין אחריות בגרימת נזקי גוף
61	פרק ו': התנהגות הנתבע - סעיף 66 לפקודה
63	פרק ז': אשם של פלוני - סעיף 67 לפקודה
65	פרק ח': חובת הקטנת הנזק
65	1. כללי
68	2. נטל ההוכחה
71	פרק ט': ריחוק הנזק ועיקרון הגולגולת הדקה - סעיף 76 לפקודה
71	1. כללי
72	2. קשר סיבתי
73	פרק י': חלוקת האחריות בין מספר מזיקים
	חלק ב': העוולות בנזיקין - עילות תביעה - רשלנות,
77	תקיפה, היפר חובה חקוקה

77	שער א': עוולת הרשלנות
77	פרק א': יסודותיה של עוולת הרשלנות - כללי
81	פרק ב': חובת הזהירות - תנאי ראשון
81	1. כללי
83	2. חובת זהירות מושגית
84	3. חובת זהירות קונקרטיית
87	פרק ג': הפרת חובת הזהירות - תנאי שני
87	1. כללי
87	2. היפר חובה חקוקה
88	3. דרישת הצפיות
89	4. אמת בדיקה אובייקטיבית לקיומה של התרשלות
90	5. העולה - גווניה ומרכיביה - מושגי-יסוד-סיכום
90	5.1 כללי
92	5.2 יעילות תחילה
93	5.3 חובת זהירות כללית
94	5.4 שיקולי מדיניות
96	5.5 צפיות
96	5.6 הבחנה בין סוגי הצפיות
97	5.7 הגישה המסורתית והאלטרנטיבה
99	פרק ד': קיומו של קשר סיבתי - תנאי שלישי
99	1. כללי
99	2. קשר סיבתי-עובדתי
100	3. קשר סיבתי-משפטי
100	3.1 כללי
101	3.2 מבחן הצפיות
101	3.3 מבחן הסיכון
101	3.4 מבחן השכל הישר
101	3.5 סיבתיות עמומה
104	3.6 עיקרון ה"גולגולת הדקה"
106	3.7 גורם זר מתערב
109	פרק ה': הוכחת הנזק - תנאי רביעי
109	פרק ו': שיקולי "עומק" המשפיעים על שיקול-דעתו של בית-המשפט
111	בבואו לבחון עוולת רשלנות
111	1. כללי
111	2. יצירת הסיכון ואופיו
113	3. עיקרון "מפזר הנזק הטוב יותר"
115	4. אחריות בעוולת רשלנות כלפי צדדים "שכנים" ושלישיים
115	4.1 כללי
115	4.2 חובת הזהירות החלה על עורך-דין כלפי צד ג'

117.....	4.3 חובת הזהירות הנדרשת מבנק כלפי צד ג'
120.....	5. איזון אינטרסים כמבחן לאי-החלת אחריות
121.....	6. אי-יכולת לצפות אירוע
	שער ב': רשלנות רפואית בראי עוולת הרשלנות - עקרונות כלליים
123.....	123 פרק א': מבוא
125.....	125 פרק ב': חובת זהירות מושגית וקונקרטית
125.....	1. כללי
125.....	2. חובת זהירות מושגית
125.....	2.1 כללי
129.....	2.2 נפילה בעת אשפוז
129.....	3. חובת זהירות קונקרטית
131.....	131 פרק ג': רופא סביר
139.....	139 פרק ד': "מעמדו" של המזיק
141.....	141 פרק ה': הנוהג המקובל או הפרקטיקה המקובלת
141.....	1. כללי
143.....	2. ההלכה הפסוקה
	2.1 מהי הפרקטיקה הרפואית הנוהגת בזמנים הרלוונטיים לעניין ההפניה ליעוץ גנטי? - התביעה נדחתה - כב' השופט א' סטולר ... 143
143.....	2.2 פרקטיקה מקובלת
	2.3 האם בעת ההתערבות הכירורגית היתה חריגה מהפרקטיקה המקובלת והסבירה- נזקים נוירולוגיים עקב ניתוח - התביעה נדחתה - כב' השופטת ד' גנות 143
	2.4 לא הוכחה רשלנות מצד הרופאים המטפלים שעה שסירבו לבקשת התובע להוצאת הקוצב מגופו - הוכח כי הצוות הרפואי שטיפל בתובע פעל באופן סביר ועל-פי פרקטיקה מקובלת- התביעה נדחתה - כב' השופטת מ' ספינזי-שניאור 144
	2.5 ניתוח בקע - לא עלה בידי התובע להוכיח את הקשר הסיבתי שבין ההתרשלות הנטענת שלא הוכחה לבין הנזק שנגרם לו - כב' השופטת מ' ברנט 145
147.....	147 פרק ו': ההכרעה בין מספר גישות/אסכולות
159.....	159 פרק ז': קיומו של קשר סיבתי, עובדתי ומשפטי
159.....	1. כללי
160.....	2. קשר סיבתי-עובדתי
160.....	3. קשר סיבתי-משפטי
160.....	3.1 כללי
161.....	3.2 מבחן הצפיות
161.....	3.3 מבחן הסיכון
162.....	3.4 מבחן השכל הישר

162.....	3.5 סיבתיות עמומה
165.....	3.6 עיקרון ה"גולגולת הדקה"
167.....	3.7 גורם זר מתערב
פרק ח': רשלנות טיפולית ולוגיסטית-ניהולית בעולם הפסיכיאטריה.....169	
169.....	1. זיהוי רשלנות טיפולית בפועלו של רופא פסיכיאטרי רק כאשר זו מוכחת באמצעות עדות של מומחה בתחום הפסיכיאטריה אשר מראה כי הרופא סטה סטיה מהותית מהמקובלות
170.....	2. רשלנות לוגיסטית או ניהולית
172.....	3. הסתברותו של התרחיש שבו אדם הלוקה בנפשו אשר מאושפז בבית-חולים פסיכיאטרי ינסה לשים קץ לחייו
172.....	4. כשל ניהולי או לוגיסטי בארצות הברית ובאנגליה
173.....	5. התאמת חובתו של בית-חולים פסיכיאטרי לתנאי האשפוז של המטופל האובדני
174.....	6. חובתו של בית-חולים פסיכיאטרי למנוע את התאבדות המטופל - הערעור נדחה - כב' השופטים נ' הנדל, נ' סולברג ו- א' שטיין
175.....	שער ג': הולדה בעוולה
175.....	פרק א': מבוא
179.....	פרק ב': פרשת זייצוב (המחלוקת) ופרשת ליאור המר
179.....	1. כללי
179.....	2. פרשת זייצוב
179.....	2.1 ערעור ההורים בשמו של הקטין - ע"א 540/82 - כב' השופטת מי בן פורת
180.....	2.2 דחיית ערעורה של ד"ר זייצוב על פסק-דינו של בית-משפט קמא, שקיבל את תביעת ההורים בשם שלהם - ע"א 518/82
181.....	2.3 פרשת זייצוב - כב' השופט א' ברק
182.....	2.4 תביעת הקטין - ע"א 540/82
185.....	2.5 פרשת זייצוב - השופט ש' לוי
185.....	2.6 פרשת זייצוב - השופט ד' לוי
185.....	2.7 פרשת זייצוב - דעת מיעוט - כב' השופט א' גולדברג
185.....	3. סיכום ביניים
186.....	4. פרשת ליאור המר
228.....	5. פסיקת פיצוי בשיעור של כ- 10,000,000 ש"ח
229.....	6. כיצד יש לחשב את תקופת ההתיישנות בהתאם לפרשת ליאור המר? - תובעת הקטינה נמחקה - כב' השופטת ד' גנות
230.....	7. האם רשאי בית-המשפט, לאור התכלית הגלומה בהלכת המר, ובמקרים בהם התיישנה תביעת ההורים, להחיל את הוראת המעבר שנקבעה שם ולהכיר בעילת היילוד ("חיים בעולה") גם מקום בו הוגשה תביעתו לאחר שניתן פסק-דין המר? - כב' השופטת י' וילנר

8. לאור הלכת המר, מהם הדרכים בהם נקטו בתי-המשפט על-מנת שלא להותיר קטין שנולד במומו בשל מעשה עוולה לכאורי ללא מקור שיממן את צרכיו? - הבקשה נדחתה - כב' השופט ח' שרעבי 231

9. סילוק בקשה על-הסף בטענת התיישנות - הבקשה נדחתה - כב' השופט ח' שרעבי 231

10. בדיקת נשאות גנטית - הבקשה נדחתה - כב' השופט ח' שרעבי 232

11. אימתי תתישן תביעתם של ההורים? - דחיה על-הסף - כב' השופטת ש' שטמר 233

12. שינוי הלכת זייצוב בהלכת המר, מחייבת קציבת תקופה נוספת להורים להגשת התביעות שנועדו לטיפול בילדיהם הפגועים, בכדי שלא ייקלעו לתקופת התיישנות לנוכח שינוי ההלכה - הבקשה נדחתה - כב' הרשם ח' שרעבי 234

13. פסיקת פיצוי בגין פגיעה באוטונומיה וזאת בנפרד ובמובחן מן הפיצוי המגיע בגין כאב וסבל - נדחה ערעורה של מכבי שירותי בריאות ולגבי ערעור המשיבים להותיר את סכום הפיצוי שנפסק על-כנו "ולהסב" אותו לטובת ההורים, המשיבים 2-3, על-פי הלכת המר - כב' השופטים: א' חיות; ע' פוגלמן ו- י' עמית 235

14. הלכת בית-החולים אגודת הסהר האדום. ראוי להחיל את הוראת המעבר גם על מקרים בהם תביעות הורים התיישנו לפני שניתן פסק-הדין בעניין המר, כך שחרף האמור בפסק-הדין, תוותר במקרים אלה על כנה האפשרות להגשת תביעת ילוד למשך זמן קצוב, כהוראת מעבר - כב' השופטים: א' רובינשטיין; ח' מלצר ו- צ' זילברטל 236

15. תיקון כתב תביעה בעקבות הלכת בית-חולים אגודת הסהר האדום - הבקשה התקבלה - כב' השופט ערפאת טאהא 239

16. האם במסגרת תובענה נזיקית בעילת "הולדה בעוולה" שהוגשה על-ידי הורי הילוד כנגד המעוול, יש לנכות תגמולים שהשתלמו להורים מהמוסד לביטוח לאומי בהיותם אפוטרופוסים של הילוד, מן הסכום שנקבע כי חייב בו המעוול? - הבקשה נדחתה - כב' השופט א' רובינשטיין 239

17. לשם הכרעה בשאלת הקשר הסיבתי, כאשר בעילת "חיים בעוולה" עסקינן, יש להיעזר במבחן שנקבע בפסיקתו של בית-המשפט בהרכב מורחב בהלכת המר - כב' השופטים: י' דנציגר; נ' הנדל ו- ד' ברק-ארז 240

18. במקרים בהם כפות המאזניים מעוינות, יש לפרש על דרך הצמצום את טענת ההתיישנות - כב' השופט ד"ר אחיקם סטולר 241

19. התובעים כשלו בהוכחת הקשר הסיבתי - כב' השופט צ' ויצמן 242

20. נטען כי מעקב ההיריון שבוצע לאם בתחנה לבריאות המשפחה היה רשלני, עת לא הופנתה האם לביצוע בדיקות המתחייבות מההיסטוריה הרפואית המשפחתית של האב וממהלך ההיריון-התביעה נדחתה - כב' השופטת יעל וילנר 243.

21. יש להבחין בין שני נושאים: האחד - תקופת ההתיישנות והארכתה על-פי חוק ההתיישנות, השניה - הוראות המעבר לגבי הלכת המר - הערעור נדחה - כב' השופטים: י' דנציגר; נ' הנדל ו- י' עמית 243.

22. בית-המשפט קיבל את הבקשה לדחיית התביעה על-הסף בחלקה תוך שקבע כי דין תביעת ההורים העצמאית בגין "הולדה בעוולה" להידחות בשל התיישנותה. לעומת-זאת הבקשה נדחתה ביחס לדחיית תביעת ההורים כיורשי עזבון המנוח בגין "חיים בעוולה" עד לפטירת המנוח - כב' השופטת פ' לוקיץ' 244.

23. דיון נוסף בעניין מכבי שירותי בריאות נ' פלוני, שעניינו בתחולתה והיקפה של הוראת המעבר שנקבעה בהלכת המר - כב' השופטת מ' נאור 245.

24. פסק-דין מכבי לא בא לשנות או לבטל את ההלכות הקודמות שניתנו בסוגיה הנדונה, והוא מצטרף אל הרצף הפסיקטי - סילוק תביעת התובע על-הסף בהיעדר עילה. כב' השופט נ' הנדל; כב' השופט י' עמית וכב' השופטת י' וילנר 246.

25. תביעת הוריה של המבקשת התיישנה לפני יום 28.05.12, ועל-כן, על-פי הנקבע בעניין הסהר האדום, היה על המבקשת להגיש תביעתה עד ליום 28.08.15 - הבקשה נדחתה. כב' השופטת י' וילנר 247.

26. שאלת הוראות המעבר בעקבות שינוי ההלכה בפסק-הדין בעניין המר. ההליכים יעוכבו. כב' השופטת י' אילני 247.

27. בית-המשפט העליון שב והכיר בחוסר הבהירות והוודאות ששרר בעולם המשפטי בעקבות הלכת המר כשיקול להארכת "תקופת המעבר", כך גם בצורך ל"התארגן" לקראת הגשתה של תביעה, כאשר פרק הזמן של שנה, אשר נקבע בעניין שירותי בריאות כללית נמצא בלתי-מספק. תקופה זהה של שנה נקבעה גם בעניין הסהר האדום ודומה כי המציאות טפחה על פני הפוסקים ולימדה כי המדובר היה בפרק זמן קצר מידי. דין הבקשה לדחיית התביעה על-הסף להידחות. כב' השופטת ש' יעקובוביץ' 248.

28. בקשה להורות על דחיית התביעה, אשר עילתה "חיים בעוולה", על-הסף מחמת התיישנות - דחייתה. כב' השופטת ש' יעקובוביץ' 249.

29. הוראת המעבר שנקבעה בעניין מכבי חלה לגבי כל מקרה בו תביעת ההורים התיישנה עד ליום 28.08.15. לפיכך, בענייננו, אין מקום לסילוק התביעה על-הסף מחמת היעדר עילה. כב' השופטת ב' טולקובסקי 249.

30. פסק-דין מכבי לא בא לשנות או לבטל את ההלכות הקודמות שניתנו בסוגיה הנדונה, והוא מצטרף אל הרצף הפסיקתי - סילוק תביעת התובע על-הסף בהיעדר עילה. כב' השופט נ' הנדל; כב' השופט י' עמית וכב' השופטת י' וילנר 250

31 תביעת הוריה של המבקשת התיישנה לפני יום 28.05.12, ועל-כן, על-פי הנקבע בעניין הסהר האדום, היה על המבקשת להגיש תביעתה עד ליום 28.08.15. בקשתה נדחתה. כב' השופטת י' וילנר 251

32. על-פי הלכת המר רק להורים עומדת עילת תביעה נגד גורמי רפואה בגין התרשלות באי-גילוי של מוגבלויות העובר לפני הריון או במהלכו - הבקשה נדחתה - כב' הרשמת ש' עבדיאן 252

33. פגיעה באוטונומיה - תביעה שעילתה הולדה בעוולה. התביעה התקבלה בחלקה. פגיעה האוטונומיה : 250,000 ש"ח - כב' השופטת ב' טולקובסקי 253

שער ד': אשם תורם - אשם יוצר - הקטנת הנזק בתביעות רשלנות רפואית 255

פרק א': קיומו של האשם התורם 255

1. התנאי לבדיקת אשם תורם 255

2. המבחנים לבדיקת אשם תורם 255

2.1 מבחן האדם הסביר - האם אדם סביר היה נזהר יותר באותו עניין 256

2.2 מבחן מידת האשמה 257

פרק ב': רשלנות רפואית 261

פרק ג': אשמו של התובע - סעיף 65 לפקודת הנזיקין 265

פרק ד': הקטנת הנזק 267

שער ה': עוולת התקיפה והיפר חובה חקוקה בעין פקודת הנזיקין 275

פרק א': מבוא 275

פרק ב': עוולת התקיפה 277

1. כללי 277

2. הגנה - סעיף 24 לפקודת הנזיקין 279

3. ניסוחו של כתב התביעה בעוולת התקיפה ונטל ההוכחה 280

פרק ג': הפרת חובה חקוקה 283

1. מבוא 283

2. חובת הפירוט 284

שער ו': חוק זכויות החולה, התשנ"ו-1996 ועילות תביעה בגין רשלנות, תקיפה והיפר חובה חקוקה 287

פרק א': מבוא 287

פרק ב': הסכמה מדעת לטיפול רפואי - אופן מתן ההסכמה מדעת - עילת תביעה בגין תקיפה, היפר חובה חקוקה ורשלנות 289.....

1. סעיפים 2, 13, 14, 14א, 14ב, 14ג, 15, 16 ו- 25 לחוק זכויות החולה..... 289

2. הסכמה מדעת בראי עוולת התקיפה..... 302

3. הסכמה מדעת בראי עוולת הרשלנות..... 306

4. הסכמה מדעת בראי דיני החוזים..... 308

5. הסכמה מדעת בראי הפרת חובה חקוקה..... 308

6. הסכמה מדעת במסגרת קודים אתיים..... 309

7. השיקולים בעד הרחבת חובת הגילוי..... 309

8. השיקולים נגד הרחבת חובת הגילוי..... 310

9. היקפה של חובת הגילוי..... 312

10. מהו המבחן הראוי להיקף חובת הגילוי?..... 321

11. מהו המבחן המוצע?..... 324

12. הסכמה מדעת - חובת הגילוי - באספקלריית ע"א 1303/09 מרגלית קדוש נ' בית-החולים ביקור חולים ואח'..... 326

12.1 מיפוי העילה של הסכמה מדעת במסגרת עילות תביעה בגין רשלנות רפואית..... 326

12.2 הסכמה מדעת - כללי..... 327

12.3 הסכמה מדעת במסגרת עוולת התקיפה..... 328

12.4 הסכמה מדעת במסגרת עוולת הרשלנות..... 329

12.5 הסכמה מדעת במסגרת דיני החוזים..... 330

12.6 הסכמה מדעת בחוק זכויות החולה והפרת חובה חקוקה... 330

12.7 הסכמה מדעת במסגרת קודים אתיים..... 331

12.8 היחס בין העילות השונות המהוות אכסניה לדוקטרינת ההסכמה מדעת..... 333

12.9 שיקולים בעד ונגד הרחבת חובת הגילוי לצורך הסכמה מדעת..... 334

12.10 היקף חובת הגילוי והמבחנים לקביעתו..... 337

12.11 היקפה של חובת הגילוי - מגמות בפסיקה..... 338

12.12 הראוי להיקף חובת הגילוי..... 347

12.13 המבחן המוצע..... 350

12.14 כללי עזר ושיקולים נוספים..... 352

12.15 מבחני הקשר הסיבתי - סיבתיות ההחלטה..... 354

13. סיבתיות ההחלטה - מבחני הקשר הסיבתי..... 355

14. הסכמה מדעת - חובת ההסבר..... 356

15. הלכה למעשה - חובת הגילוי - אסכולות..... 357

פרק ג': חוק זכויות החולה - היפר חובה חקוקה 363.....

1. סעיף 13(ג) לחוק זכויות החולה..... 363

2. חובת ניהול רשומה רפואית - סעיף 17 לחוק זכויות החולה 367

3. סודיות רפואית - סעיף 19 לחוק זכויות החולה 369

שער ז': רשלנות רפואית - עוולת התקיפה והיפר חובה חקוקה

חוק זכויות החולה והנזק ראייתי 371

פרק א': מבוא 371

פרק ב': דוקטרינת הנזק הראייתי 373

1. כללי 373

2. הפן הדיוני-ראייתי 379

פרק ג': הפן הנזיקי-מהותי 383

1. כללי 383

2. חוסר מסמכים ודיווחים חסרים 387

פרק ד': רשלנות רפואית 389

1. מבוא 389

2. "נזק ראייתי" בתביעות בגין רשלנות רפואית 390

2.1 כללי 390

2.2 היעלמותם, שיבושם, ותיעוד חסר - של מסמכים רפואיים ותיעוד רפואי לקוי 391

2.3 דחיית טענה בדבר קיומו של נזק ראייתי 418

2.4 נזק ראייתי הנובע מאי-ביצוע בדיקה 422

2.5 ניתוח שלא היה בו כל צורך, שגרם לתובע נזק ראייתי 425

2.6 נזק ראייתי שגרמו התובעים לנתבעים 426

2.7 דלות הרישומים בעת ניתוח - האם עולים לכדי גרימת נזק ראייתי 427

2.8 היעדר חתימת רופא על טופס הסכמה 428

2.9 הולדה בעולה ונזק ראייתי 430

2.10 היעדר בדיקת אולטרא סאונד 435

2.11 אי-ביצוע בדיקות בשבוע ה-34 להריון 437

3. היעלמותם, שיבושם, ותיעוד חסר של מסמכים רפואיים ותיעוד רפואי לקוי 438

4. אי-ביצוע בדיקה 446

5. ניתוח שלא היה בו כל צורך 449

6. נזק ראייתי שגרמו התובעים לנתבעים 449

7. דלות הרישומים בעת ניתוח 450

חלק ג': סדרי דין החולשים על ניהול ההליך המשפטי

בתביעות בגין רשלנות רפואית - מומחים 453

שער א': סדרי הדין 453

פרק א': מבוא 453

פרק ב': דברי הסבר ליישום התקנות החדשות 455

521	שער ב': מומחים רפואיים
521	פרק א': מבוא
	פרק ב': מומחים - תקנות 87 עד 93 לתקסד"א (תשע"ט)
523	החדשות
523.....	1. הדין
	2. מומחה רפואי מטעם בית-המשפט ייפסל במקרים חריגים ביותר, אם נפל פגם היורד לשורש העניין ועלול לגרום עיוות דין, או אם פעל המומחה בחוסר תום-לב
525.....	3. קבלת בקשה לפסילת חוות-דעת מומחה
526.....	4. בהיתן חזקת התקינות המקצועית שעומדת למומחה לא די בקיומם של קשרים בינו לבין אחד הצדדים בתיק על-מנת שהמומחה ייפסל אוטומטית
535.....	5. הגשת חוות-דעת נוספת
536.....	6. חוות-דעת משלימה
537.....	
	שער ג': דיני הראיות הכלליים החולשים על ניהול ההליך המשפטי בתביעות נזיקין בגין רשלנות רפואית
541	פרק א': מבוא
549	פרק ב': משקלן של ראיות
549.....	1. מבוא
549.....	2. משקלה של עדות
549.....	2.1 כללי
551.....	2.2 פיצולה של העדות לצורך הכרעה
551.....	2.3 "אותות האמת"
552.....	2.4 קביעת מהימנות
552.....	2.5 משקלה הפנימי של עדות
553.....	2.6 חקירה נגדית שנפגמה ומשקל העדות
555.....	2.7 סיכום
559	פרק ג': הכרעה על-פי עדות יחידה במשפט אזרחי
559.....	1. כללי
559.....	2. כללי הפעלת שיקול-הדעת של בית-המשפט
561.....	3. ההלכה הפסוקה
563	פרק ד': נטל ההוכחה, מידת ההוכחה וחומרי ראיות
563.....	1. הגדרת מונחים
	2. שקרים אלו של בעל דין הנוגעים לעניינים המצויים בליבת המחלוקת, הם לבדם, צריכים היו לשמש בסיס לדחיית תביעתו ללא צורך בניתוח ראיות נוספות
565.....	3. חובת ההוכחה במשפט האזרחי
566.....	3.1 כללי

567.....	3.2 נטל השכנוע.....
579.....	פרק ה': סיכום - סוגי הנטלים והחזקות.....
579.....	1. הנטלים.....
579.....	1.1 במישור האזרחי יש להבחין בין "נטל השכנוע" לבין "חובת הראיה".....
579.....	1.2 "נטל השכנוע".....
579.....	1.3 "המוציא מחברו עליו הראיה".....
580.....	1.4 "דיני הראיות הולכים אחרי הדין המהותי".....
580.....	2. אימתי נטל השכנוע על הנתבע?.....
580.....	3. "חובת הראיה".....
580.....	4. מידת ההוכחה במשפט האזרחי - "הטיית מאזן ההסתברויות".....
583.....	פרק ו': סיכום החזקות.....
583.....	1. החזקות כאמצעי הוכחה.....
583.....	2. "חזקה שבהנחה".....
583.....	3. חזקה שב"עובדת יסוד".....
583.....	4. "חזקה שבעובדה".....
583.....	5. חזקה שבחוק.....
583.....	5.1 כללי.....
584.....	5.2 חזקה שבחוק - הניתנת לסתירה.....
584.....	5.3 חזקה שבחוק - "חזקה חלוטה".....
פרק ז': חובת הראיה ברשלנות כשהדבר מעד על עצמו - סעיף 41 לפקודת הנזיקין.....	585.....
585.....	1. הדין.....
585.....	2. כללי.....
585.....	3. תנאי סעיף 41 ניתוח ומשמעות.....
585.....	3.1 התנאי הראשון.....
586.....	3.2 התנאי השני.....
586.....	3.3 התנאי השלישי.....
פרק ח': כלל הראיה הטובה ביותר.....	589.....
589.....	1. מהותו של הכלל.....
589.....	2. לא קיים "מדרג" של ראיות משניות, העשוי להשפיע על שאלת קבילותן.....
590.....	קבילותן.....
חלק ד': דוגמאות ותקדימים.....	591.....
591.....	שער א': סדרי דין וראיות.....
591.....	פרק א': צירוף חוות-דעת - פטור מצירוף חוות-דעת מומחה.....

1. הגשת חוות-דעת בשלב דיוני זה תביא ללא ספק לפתיחה מחודשת של הדיון בתביעה ולעיכוב ניכר בהליך - בקשת רשות ערעור נדחתה - כב' השופטת י' וילנר	591
2. בקשה להוספת חוות-דעת - בקשה להוספת חוות-דעת נדחתה - כב' השופטת ע' כהן	592
3. טענה לפרשנות מוטעית בכל הנוגע למחיקת התביעה מחוסר מעש - בקשה בהולה לביטול מחיקת התביעה נדחתה - כב' השופטים רון סוקול, מנחם רניאל ו- עדי חן-ברק	592
4. פסילת חוות-דעתו של מומחה בית-משפט - בקשה להורות על פסילת חוות-דעת התקבלה - כב' השופט ע' עיילבוני	593
5. בקשה להוספת חוות-דעת רפואית - הבקשה נדחתה - כב' השופטת ל' שלאעטה-חלאילה	594
6. מינוי מומחה על-ידי בית-המשפט - כב' השופטת ל' שלאעטה-חלאילה	595
7. התובע לא העלה/הוכיח טעמים מיוחדים, ללא חוות-דעת בשאלת החבות אין יסוד לתביעה ודינה להיות מסולקת - כב' השופטת א' דגן	596
8. בקשה להארכת מועד להגשת חוות-דעת רפואיות נוספות - הבקשה התקבלה כב' השופטת ד' גנות	596
9. בקשה למינוי מומחה מטעם בית-המשפט - הבקשה התקבלה כב' השופטת ס' רסלר-זכאי	597
10. הדיון יפוצל באופן שתיבחן תחילה שאלת החבות ולאחריה שאלת הנזק, ככל שתימצא חבות, תידון פעם נוספת בקשת התובעת - כב' השופט א' בכר	598
11. תביעת רשלנות רפואית ובקשת הנתבעים לסילוק על-הסף - הבקשה התקבלה - כב' השופטת ב' בר-זיו	599
12. משמדובר בתביעה בגין רשלנות רפואית, הרי שבהיעדר חוות-דעת רפואית מטעם התובעת, דין התביעה להימחק - כב' השופט ש' ברסלב	600
13. בקשה למינוי מומחה רפואי מטעם בית-המשפט והשתת שכר המומחה על כתפי הנתבעים בתביעת נזיקין - כב' השופט ד"ר מ' (מריו) קליין	600
14. לא ניתן לקבוע, בהיעדר חוות-דעת רפואית מטעם התובעת, כי הוכח יסוד ממשי לכאורי לתביעה נגד הנתבעים בגין רשלנות רפואית - ניתנה ארכה - כב' השופטת ע' וינברגר	601
15. בהתאם להלכת בית-המשפט העליון דינה של התביעה להידחות מחמת התיישנות וגם בשל אי צירוף חוות-דעת - כב' השופט ד"ר א' סטולר	601

16. בקשתם של הנתבעים, כי התובעת תיבדק על-מנת להגיש חוות-דעת נגדית שהיא לב-ליבו של התיק, סבירה בהחלט - כב' השופטת מ' אל-עד קרביס.....	602
17. בקשת המבקשת לפטור מצירוף חוות-דעת רפואית מטעמה - הבקשה נדחתה - כב' השופטת ע' אייזדורפר.....	602
18. בקשת התובעת לפטור אותה מהגשת חוות-דעת רפואית מטעמה ולמנות מומחה מטעם בית-המשפט בתחום הצינתור הפולשני - הבקשה נדחתה - כב' השופט א' פורג.....	603
19. התובע לא הרים את הנטל להוכיח חסרון כיס - כב' השופטת י' הניג.....	605
20. מינוי מומחה מטעם בית-המשפט בתחום הרפואה הדחופה - הבקשה נדחתה - כב' השופטת ר' למלשטריך-לטר.....	606
21. בקשה חוזרת למתן פטור מהגשת חוות-דעת רפואית ולמינוי מומחה מטעם בית-המשפט - הבקשה נדחתה - כב' השופטת ל' בן-שמן.....	607
22. בקשה למתן פטור מהגשת חוות-דעת רפואית - הבקשה התקבלה - כב' השופטת א' קליימן-בלק.....	607
23. התובע לא הצביע גם על מצב כלכלי קשה ועל נסיבות אישיות המעידות על אי יכולתו לממן בכוחות עצמו חוות-דעת מומחה - הבקשה נדחתה - כב' השופטת ר' איזנברג.....	608
24. חסרון הכיס של התובע הוכח בשלב זה במידה מספקת - פטור מהגשת חוות-דעת - כב' השופט הבכיר י' בשן.....	609
25. אין טעם מיוחד המצדיק מתן פטור מהגשת חוות-דעת רפואית - כב' השופטת ר' גלפז מוקדי.....	609
26. התקיימו נסיבות חריגות המצדיקות מתן פטור מהגשת חוות-דעת - כב' השופטת ס' דומניץ סומך.....	610
27. לצורך מתן פטור מהגשת חוות-דעת רפואית, נדרשת גם הצגתו של סיכוי סביר להצלחת התביעה, כמו גם ראשית ראיה לקיומה של נכות רפואית - הבקשה נדחתה - כב' השופטת ל' בן-שמן.....	611
28. בעניין הנדון, למרות התנגדות הצדדים, הרי שהתועלת שבמינוי מומחה מטעם בית-המשפט עולה על הסיכון שבמינוי כזה - כב' השופט א' אדם.....	612
29. על התובע להחליט כבר בשלב זה, אם בדעתו להגיש חוות-דעת חלופית אם לאו - בקשה מוקדמת - כב' השופט י' אברהם.....	613
30. בקשת התובעת לפטור מצירוף חוות-דעת ומינוי מומחה - דין הבקשה לפטור מהגשת חוות-דעת ולמינוי מומחה מטעם בית-המשפט, להתקבל - כב' השופטת מ' אל-עד.....	613
31. כאשר הבקשה לפסילת המומחה מוגשת לאחר מתן חוות-הדעת ולאחר חקירת המומחה, נדרש טעם חזק במיוחד כדי שתתקבל - הבקשה נדחתה - כב' השופטת א' דגן.....	614

32. אין מקום לייחס למומחה חוסר תום-לב - התביעה נדחתה - כב' השופט ד' מאזן.....	615
33. דחיית בקשת המבקש להורות על הוצאת חוות-דעת של מומחה מטעם בית-המשפט מהתיק - כב' השופט צ' זילברטל.....	616
34. משלא הראתה התובעת כי ישנה הצדקה לפטור אותה מצירוף חוות-דעת רפואית ולמינוי מומחה מטעם בית-המשפט, אין מקום להיעתר לבקשתה.....	616
פרק ב': סדרי דין - גילוי מסמכים - ראיות.....	619
1. ההחלטה אם להורות על מתן צו לגילוי מסמכים או אם לא, מצויה בסמכותה של הערכאה הדיונית - בקשת רשות ערעור נדחתה - כב' השופט י' עמית.....	619
2. זימון עד - בקשת רשות ערעור התקבלה - כב' השופטת י' וילנר.....	619
3. מהו היקף התערבותה של ערכאת הערעור בפסק-דין מנומק אשר ניתן על דרך הפשרה, לפי סעיף 79א לחוק בתי-המשפט (נוסח חדש), התשמ"ד-1984? - הערעור נדחה - כב' השופטים י' עמית, ד' מינץ ו- ע' גרוסקופף.....	620
4. התנאים לקבלת בקשת פסלות - בקשת פסילה נדחתה - כב' השופטת ד' סלע.....	621
5. גילוי ועיון במסמכים בטרם הושלמה הגשת חוות-דעת רפואיות - הערעור נדחה - כב' השופט א' דראל.....	622
6. אי-עמידה בחובת בעל דין בגילוי מסמכים או מתן מענה לשאלון. בקשת המבקשת לתת לה רשות לערער על החלטת בית-משפט השלום במסגרתה נמחק כתב הגנה - התקבלה - כב' השופט צ' ויצמן.....	623
7. תיקון כתב תביעה להוספת רכיב נזק נפשי - הבקשה התקבלה - כב' השופט מ' תדמור-ברנשטיין.....	624
8. התיישנות התביעה - תביעה נדחתה - כב' השופט א' כנעאן.....	625
9. עקב מצבה הכלכלי הקשה - התקבלה הבקשה לפטור את המבקשת מתשלום האגרה - כב' הרשם ד' יעקבי.....	626
10. האם דו"ח ועדת בדיקה קביל בתביעת רשלנות רפואית.....	626
11. תפקידה של הערכאה המבררת תביעת נזיקין שעילתה רשלנות רפואית והתערבותה של ערכאת הערעור.....	627
12. מימון חוות-דעת.....	628
13. היה מקום להתיר למבקשים להגיש חוות-דעת רפואית מטעמם בנושא ההתרשלות מבלי להגבילם אך לחוות-הדעת בנוסח שהיה בידיהם ערב הגשת בקשת רשות הערעור - הערעור התקבל - כב' השופט צ' זילברטל.....	630

14. בית-המשפט לא סבר כי יש ליתן צו המורה על גילוי לוחות התמותה ותוחלת החיים, כמו גם עליית השכר, ההוצאות הרפואיות והוצאות הסיעוד..... 631

שער ב': תביעות בגין רשלנות רפואית - מיון מקרים שונים..... 633

פרק א': היריון ולידה..... 633

1. התרשלות במעקב היריון - התביעה נדחתה - כב' השופטת שי' יעקובוביץ'..... 633

2. ביצוע בדיקת אולטרה סאונד לקביעת מצג העובר בכדי לאשר את נחיצותו של ניתוח קיסרי. התביעה התקבלה. כאב וסבל ופגיעה באוטונומיה: 180,000 ש"ח, עזרת צד ג' 25,000 ש"ח - כב' השופט הבכיר ד"ר מ' (מריו) קליין..... 633

3. הפגיעה עצמה בחופש הבחירה, בכבודו ובזכותו החוקתית של המנוח - עלילת הפגיעה באוטונומיה. התביעה התקבלה בחלקה. 350,000 ש"ח - כב' השופט מ' מזרחי..... 634

4. לידה - שיתוק ידו של התובע - התביעה נדחתה - כב' השופטת ב' בר-זיו..... 635

5. אי-גילוי קרעים ברחם - הערעור התקבל בחלקו - כב' השופטת אסתר קובו; מ' רובינשטיין ו- ע' צ'רניאק..... 635

6. תביעת נזיקין בשל רשלנות רפואית במהלך לידתו של התובע, אשר גרמה לו, על-פי הנטען, לנכות ניורולוגית ופסיכיאטרית קשה - דחייתה - כב' השופט צ' ויצמן..... 637

7. בנייתו הקיסרי חולץ תינוק בריא, אולם לאחר חילוץ התינוק נכרת רחמה של התובעת - התביעה התקבלה - פיצוי בגין נזק בלתי-ממוני עקב הארכת תקופת נשיאת הנפרוסטום (לאחר ניכוי אשם תורם): 2,400 ש"ח, פיצוי בגין פגיעה באוטונומיה: 150,000 ש"ח. כב' השופט דניאל קירס..... 638

8. טענת המערער לפיה החל משלב מסויים מתחילת ההנשמה שבוצעה בו, הובילה התמיכה הנשימתית להיווצרות מחלה בשם PVL והיא זו שגרמה לשיתוק המוחין ממנו סובל המערער - דחייתה - כב' השופטים: י' דנציגר; ע' פוגלמן ו- נ' סולברג..... 639

9. תביעה בטענה ששיתוק המוחין ממנו סובל התובע, שגרמה לפגותו וללידה המוקדמת - דחייתה - כב' השופט ד"ר מ' רניאל..... 639

10. לאור קיומו של מצג רגליים היה צורך לבצע את הלידה בדרך של ניתוח קיסרי, דבר שלא קרה במציאות, ומכאן הפרת החובה על-ידי בית-החולים - התביעה התקבלה חלקית - הפסד כושר השתכרות - 1,088,610 ש"ח, הפסדי פנסיה - 133,633 ש"ח, עזרת צד ג' לעבר - 120,000 ש"ח, עזרת צד ג' לעתיד - 1,200,000 ש"ח, נזק לא ממוני - 400,000 ש"ח, סך הכל - 3,062,243 ש"ח, ניכוי תשלומי מל"ל - 447,337 ש"ח - כב' השופט ד"ר מ' רניאל..... 641.

11. תביעת התובעת בגין פגיעה באוטונומיה שנגרמה לה טרם לידתה. התביעה התקבלה בחלקה. פגיעה באוטונומיה: 280,000 ש"ח - כב' השופט מ' תדמור-ברנשטיין..... 642.

12. הרופא המיילד ובית-החולים התרשלו בכך שסיימו את הלידה ב"לידת ואקום" - כב' השופטים נ' הנדל; נ' סולברג ו- ע' ברון..... 642.

13. התובעים לא הוכיחו כי הצוות הרפואי התרשל בניהול מעקב ההיריון והליך הלידה. כאמור, לא היתה התוויה רפואית ליילוד מוקדם יותר, לא בדרך של השראת לידה ולא בניתוח קיסרי - התביעה נדחתה - כב' השופטת י' וילנר..... 644.

14. בית-המשפט לא מצא כל פגם בהתנהלות מי מהצוות הרפואי, שטיפל באם במהלך הריונה - כב' השופטת ת' שרון נתנאל..... 644.

15. חובת היידוע והגילוי - טיעון מעורפל - מומים בתינוק - דחיית התביעה - כב' השופטת ד' גנות..... 645.

16. ככלל, כאשר בתביעת רשלנות בלידה עסקינן, והתובע טוען לרשלנות שגרמה לתשניק סב-לידתי בעטיו נגרם נזק מוחי ליילוד עקב חוסר חמצן, על התובע להוכיח שלושה נדבכים. ואלה הם: כי הנתבע התרשל במהלך הלידה; כי ההתרשלות גרמה ליילוד לתשניק סב-לידתי; כי הנזק שנגרם ליילוד הוא כתוצאה מהתשניק..... 646.

17. טענה לרשלנות במעקב הריון - התביעה נדחתה - כב' השופט צ' ויצמן..... 647.

18. רוב מקרי הרשלנות הרפואית בלידה נסובים סביב: חוסר מיומנות בביצוע ופענוח בדיקות אולטרסאונד; אי-הפניה לבדיקות אבחנתיות או אי-התייחסות לקויה למצאיהן; אי-נוכחות רופא בזמן הנכון המחייב נוכחותו; התעלמות ממושכת ממצוקה עוברית; אי-ביצוע ניתוח קיסרי כאשר זה נדרש; התרשלות בביצוע לידת ואקום או לידת מלקחים..... 647.

19. ניתוח קיסרי - הנתבעת נהגה לפי הפרקטיקה הנהוגה המקובלת. התביעה נדחתה - כב' השופט מ' (מריו) קליין..... 648.

20. הטענה להיעדר הסכמה מדעת - התביעה נדחתה - כב' השופטת ר' שרון..... 649.

21. תסמונת גנטית והאפשרות להפסקת הריון - התביעה נדחתה - כב' השופטת ד' סלע..... 649.

22. מה הוא היקף חובתו של הרופא במסירת מידע רפואי וטיפול להורי יילוד שנולד עם תסמונת דאון, שקיבל משך מרבית הימים מ-31 הימים ששהה בבית-החולים לאחר לידתו - רמות שונות של חמצן לסיוע נשימתי במטרה לשמור על רוויון חמצן (סטורציה)? - התביעה התקבלה בחלקה. אובדן סיכויי החלמה: 75,000 ש"ח - כב' השופט מ' תדמור-ברנשטיין 650

23. האם הוכחה רשלנות בביצוע ההליך הרפואי? - התביעה נדחתה - כב' השופט א' גולדקורן 651

24. היעלמות נפלי העוברים לאחר ההפלה באופן אשר מנע מהתובעים להביאם לקבורה בהתאם לבקשתם. התביעה התקבלה בחלקה. פגיעה באוטונומיה: 50,000 ש"ח - כב' השופטת ק' מילר 652

25. בעיית הפיסטולה אינה בעיה חריגה והיא נפוצה אצל נשים בגילה של התובעת אשר עברו לידות וניתוחים קיסריים כדוגמת התובעת ואף מטעם זה לא מצאתי לקבל את הטענה כי הפיסטולה הינה תולדה של טיפול לקוי שניתן לתובעת אלא סיבוך ניתוחי מוכר. כב' השופטת א' הלר 653

26. אופן ביצוע ההשקה (החיבור) ובדיקתה - התביעה התקבלה. כאב וסבל: 200,000 ש"ח, הפסד השתכרות לעבר: 53,000 ש"ח, פגיעה בפרוטנציאל השתכרות: 221,483, נסיעות והוצאות רפואיות (עבר ועתיד): 25,000 ש"ח, עזרת צד ג' (בר ועתיד): 40,000 ש"ח, ניכוי תגמולי המוסד לביטוח לאומי בסך 251,500 ש"ח - כב' השופטת ס' מצא 654

27. תיקון בקע טבורי עם לולאת מעי כלואה וניתוח חירום לאחר פרפורציה והתפתחות זיהום בחלל הבטן; חוות-דעתם של מומחי שני הצדדים שגויות - התביעה התקבלה - הפסדי שכרו של התובע לעבר: 457,076 ש"ח, הפסד שכר לעתיד: 61,236 ש"ח, הוצאות רפואיות לעבר ולעתיד: 10,000 ש"ח, עזרת צד ג' לעבר: 40,000 ש"ח, עזרת צד ג' לעציד: 20,000 ש"ח, כאב וסבל: 150,000 ש"ח - כב' השופט אלדד נבו 655

28. התובעת השכילה להוכיח טענתה לפיה הרופא שטיפל בה התרשל בניהול מעקב ההיריון 656

29. התרשלות במעקב - דימום 656

30. תינוק הכחיל לאחר הלידה - דחיית התביעה 658

פרק ב': ניתוח להסרת טחול 661

פרק ג': איבחון לקוי באבן בדרכי השתן 663

פרק ד': סינדרום "זנב סוס" 665

פרק ה': מום מולד מסוג "ספינה בפידה" 667

פרק ו': טיפול שיניים רשלני 669

1. על הפיצוי לגדול ככל שהמידע שלא נמסר חשוב יותר וככל שהאינטרס הנפגע קרוב יותר לליבת הזכות ומשפיע עליה בצורה משמעותית יותר. פגיעה באוטונומיה: 10,000 ש"ח. כב' השופט א' גולדקורן.....669

2. חוסר שביעות רצון מהתוצאה אינו מקנה זכות תביעה בניזקין - התביעה נדחתה - כב' השופטת א' קליימן-בלק.....670

3. שיקום שיניים - התביעה התקבלה בחלקה. פגיעה באוטונומיה: 25,000 ש"ח - כב' השופטת פ' לוקיץ.....670

4. טיפול שיניים היעדר הסכמה מדעת ופגיעה באוטונומיה - נדחתה התביעה בטענת רשלנות, התקבלה פגיעה באוטונומיה 10,000 ש"ח - כב' השופטת א' קליימן-בלק.....671

5. התרשלות נקודתית בביצוע. התביעה התקבלה. הוצאות רפואיות ונסיעות עבר: 4,000 ש"ח, הוצאות רפואיות ונסיעות עתיד: 40,000 ש"ח, כאב וסבל: 130,000 ש"ח - כב' השופט י' פרידמן.....672

6. פגיעה באוטונומיה בביצוע טיפול רפואי בשיניים מצד מי שלא החזיק ברישיון לעסוק ברפואת שיניים בישראל - התביעה התקבלה. פגיעה באוטונומיה: 25,000 ש"ח - כב' השופט א' סלע.....673

7. ערעור על פסק-דין של בית-משפט השלום בגדרו נקבעה אחריות לנזק, שנגרם למשיבה והמערערת שכנגד, עקב טיפול שיניים, שנפסק כי בוצע ברשלנות - קבלתו. כב' השופט ישעיהו שנלר, סג"נ - אב"ד; כב' השופט ד"ר קובי ורדי, סג"נ וכב' השופטת עינת רביד.....673

8. התקנת הכתרים/גשרים - התביעה התקבלה בחלקה. טיפולים רפואיים בהווה ובעבר בסך של 76,095 ש"ח, כאב וסבל: 50,000 ש"ח, עזרת צד ג', הפסדי השתכרות ונסיעות: 1,000 ש"ח - כב' השופט א' ציזיק.....674

9. טיפול שיניים רשלני - דחיית הערעור - פיצויי הקיום 94,000 ש"ח - כב' השופטים ב' בר-זיו; א' קיסרי ו- ע' אטיאס.....675

10. התובעת החלה טיפולי שיניים אצל הנתבע ובמהלך טיפול הרפואי שהוענק לה אירעו לה נזקים וחייה נפגעו, מהלך חייה השתנה - התביעה התקבלה - כאב וסבל 150,000 ש"ח, פגיעה באוטונומיה 30,000 ש"ח, הפסד השתכרות עבר ועתיד 170,421 ש"ח, הפסד פנסיה 20,450 ש"ח, הוצאות רפואיות ותרופות 8,000 ש"ח, נסיעות, הוצ' כלליות ועזרת צד ג' 2,500 ש"ח, בניכוי 195,706 ש"ח - כב' השופט א' ציזיק.....676

11. תביעה בגין נזקי גוף שנגרמו לו, לטענתו, בעקבות טיפולי שיניים אשר נערכו אצל הנתבע, רופא שיניים מורשה - התובע טען כי הטיפולים, אשר ניתנו לסירוגין במשך אותה תקופה ארוכה, כל פעם באזור אחר בפיו, התגלו כליקויים ורשלניים, וגרמו לו נזקים גדולים ובלתי-הפיכים, זאת ללא קיומה של כל תכנית טיפולית וללא כל הסבר.....677

12. הנתבע מס' 1 הרכיב לתובעת תותבת בלסת התחתונה, שככל הנראה היתה חסרת שיניים לחלוטין, בתחילת הטיפול במרפאה. התותבת נדרשה על-פי הנטען לתיקונים רבים, והשיקום הזמני שביצע הנתבע מס' 1 היה לקוי בהיעדר התאמה 679

13. בסיום הטיפול הנתבע (המנוח) הבהיר כי תחושת העיוות בפנים תחלוף תוך מספר שעות ונתן לו מרשם לאנטיביוטיקה. לאחר ששב התובע לביתו שם לב שפניו מעוותות, השפה התחתונה מצד ימין שמוטה והעין הימנית לא נסגרת..... 682

14. תביעה לרשלנות רפואית, שתמציתה טענות לרשלנות בטיפול הרפואי, היעדר הסכמה מדעת ופגיעה באוטונומיה במסגרת טיפול שיניים שביצע הנתבע בתובעת 684

15. התובע טופל על-ידי הנתבע - רופא שיניים במקצועו - במהלך שנת 2016, מחודש פברואר ועד לחודש דצמבר. מצבו הדנטלי של התובע היה בכי רע, ונדרש לו טיפול שכלל עקירות ושתלים בלסת העליונה ובלסת התחתונה, ושיקום על גבי השתלים. הנתבע ביצע עקירות ושתלים בשתי הלסתות וטיפול משקם (כתרים) בלסת העליונה 686

16. האם מותר לרופא להפסיק את המשך הטיפול עקב חוב כספי של המטופל? 688

17. בין אם במועד הרלבנטי לתביעה, מרפאת השיניים של התובעים בנהריה הוגדרה "מרפאה ייחודית" ובין אם "רופא הסכם", ברי כי בעת שהוצעה לכ"א מהנתבעים תכנית טיפולים אישית במרפאת התובעים בנהריה, הם היו מבוטחים בביטוח שיניים בר-תוקף, והם הביעו את הסכמתם המפורשת לביצוע תכנית הטיפול האישית שהוצעה להם במרפאה בהתאם לתנאי הפוליסה 695

18. בית-המשפט סבר כי טענות התובעת בדין יסודן. תשובתו של הנתבע, כי תכנית הטיפול היא תכנית בעל-פה הינה עדות לאי-רישום תקין של רשומה רפואית. משכך, יש להעביר את נטל השכנוע אל פתחו של הנתבע 695

19. בפני בית-המשפט לא הונחו ראיות ממשיות שמתוכן ניתן להסיק כי חירור הכתר בוצע על-ידי ד"ר א"ק באופן הסוטה מן האופן שבו היה מבצע זאת כל רופא סביר אחר. אין חולק כי סמוך לאחר ביצוע הטיפול, לא נחזה בכתר כל סדק או שבר שהוא 695

20. גיליון הטיפולים של התובע מלמד כי התובע הגיע לקבלת טיפול מספר פעמים במהלך חודש פברואר לאחר קבלת התותבת הזמנית ומאז חודש ספטמבר 2020 הגיע מספר פעמים בכל חודש לטיפולים שונים עד לקבלת התותבת בחודש פברואר ועל-כן אין לקבל את הטענה כי הוא נתקל ביחס מזלזל ולא שירותי 696

21. בית-המשפט לא התרשם כי הנתבע התרשל בתפקידו וגם לו היה טועה בהפעלת שיקול-דעת הרי שלא כל טענות משמעותה רשלנות..... 696

22. עיון בחוות-דעת מומחה בית-המשפט מלמד, כי היא כוללת גם עלויות עתידיות של החלפת מבנים וכתרים פעם אחת בחיים - בית-המשפט לא סבר שיש לפסוק לתובעת פיצוי בגין עלות טיפול זה..... 696

23. רשלנות בטיפול שיניים - טיפול בלסת עליונה ולשם סיום ביצוע שיקום קבוע בלסת תחתונה שהחל בטיפול אצל רופא אחר..... 696

פרק ז': השתלת שיער כושלת..... 699

פרק ח': כירורגיה פלסטית - ניתוח פלסטי ליישור מחיצת האף..... 701

פרק ט': ניתוח להסרת צלקת..... 703

פרק י': נמק באיברו של התינוק כתוצאה מברית מילה..... 705

פרק י"א: חירשות..... 707

פרק י"ב: מחלות נפש - התאבדות..... 709

פרק י"ג: הולדה בעולה..... 711

1. מהי הפרקטיקה הרפואית הנוהגת בזמנים הרלוונטיים לעניין ההפניה ליעוץ גנטי? - התביעה נדחתה - כב' השופט א' סטולר..... 711

2. "הולדה בעולה" - נדחה - כב' השופט נ' ג'האשן..... 711

3. הולדה בעולה - ילד עם תסמונת דאון - הערעור נדחה..... 712

4. "חיים בעולה" - דחיית התביעה..... 713

5. הולדה בעולה - ממום במערכת העצבים המרכזית..... 717

פרק י"ד: גידולים..... 721

1. איחור באבחון גידול סרטני - התביעה נדחתה - כב' השופטת ח' קיציס..... 721

2. התאחרות השגת אבחנה מדויקת וטיפול רפואי שגוי - התביעה התקבלה בחלקה את ההודעה לצד שלישי של הנתבעים 1-3 כנגד הצד השלישי, ומורה כי אלו ישיבו לנתבעים 1-3 25% מהסכומים ששולמו לתובעת בהסכם הפשרה - כב' השופטת י' קראי-גירון..... 722

3. לא נפל פגם בתהליך אבחון מחלת הסרטן של המנוח - התביעה נדחתה - כב' השופט י' קורן..... 722

4. התנהלות הצוות נעשתה בהתאם לפרקטיקה המקובלת - התביעה נדחתה - כב' השופטת ר' ברקאי..... 723

5. נזקים נוירולוגיים עקב ניתוח - התביעה נדחתה - כב' השופטת ד' גנות..... 724

6. הסתבכות מיותרת של ניתוח להסרת גידול ממאיר במוח. דחיית תביעת התובע מחמת כלל ייחוד העילה - כב' השופטת דליה גנות..... 724

7. סרטן השד - המנוחה היתה נשאת של מוטציה המגבירה את הסיכון לחלות בסרטן השד וסרטן השחלות - התביעה נדחתה..... 725

8. טעות באבחון גידול - תביעה נדחתה..... 727

9. איחור בגילו גידול סרטי - התביעה נדחתה 729

פרק ט"ו: אבחנה שגויה..... 731

1. אבחנה שגויה ואחריות לנוקים - התביעה התקבלה. סך הפיצוי לו זכאי התובע עומד על 1,091,119 ש"ח לפי הפירוט הבא: כאב וסבל - 200,000 ש"ח; הפסדי השתכרות לעבר - 68,620 ש"ח; הפסד השתכרות לעתיד - 607,930 ש"ח; פנסיה וזכויות סוציאליות - 84,569 ש"ח; קיצור תוחלת חיים - 100,000 ש"ח; הוצאות נסיעות וניידות לעבר ולעתיד - 20,000 ש"ח; עזרת צד ג' לעבר ולעתיד - 10,000 ש"ח - כב' השופט אי' טובל..... 731

2. ניהול לקוי שהוביל למצב בלתי-הפיך - התביעה נדחתה - כב' השופטת ע' זינגר..... 731

3. איחור באבחון הנקב במעי הגס - האמנם? - התביעה נדחתה כב' השופטת מ' עמית - אניסמן..... 732

4. המנוחה סבלה מעצירות מתמשכת, אשר לא טופלה כיאות - דחיית התביעה - כב' השופטת בכירה ע' מרדכי..... 733

5. היעדר אבחון של מחלה נדירה-הערעור נדחה - כב' השופט י' עמית..... 734

6. סיכון מוגבר - התביעה התקבלה. פיצוי בגין נזק לא ממוני 160,000 ש"ח - כב' השופט מ' תדמור-ברנשטיין..... 735

7. איחור באבחון - תביעה לנזק נפשי - דחיית התביעה..... 735

8. היעדר אבחון נכון - התביעה נדחתה..... 736

פרק ט"ז: ניתוח לב..... 737

1. מנתח הלב הסביר - התביעה נדחתה. חרף דחיית התביעה בגין רשלנות רפואית הנתבעת תפצה את התובעים בסך של 80,000 ש"ח בגין הפגיעה באוטונומיה של המנוחה. הפיצוי ניתן לעזבון המנוחה - כב' השופטת פ' לוקיץ..... 737

2. הפגיעה בעצב הסרעפת היתה חלק מסיכוני הניתוח - התביעה נדחתה - כב' השופט י' כהן..... 737

פרק י"ז: אי-מילוי הוראות רופא המשפחה..... 739

פרק י"ח: ניתוח להקטנת חזה..... 741

פרק י"ט: נפגע גזזת..... 757

פרק כ': אי-אבחון..... 759

1. האם שומה היה על מי מהבודקים, מטעם מי מהנתבעות, להפנות את הילדה לבדיקת US או בדיקה הדמייתית אחרת, בטרם מלאו לה 6 חודשים. גיל 6 חודשים הוא קריטי לעניין סוג הטיפול שמרני או ניתוחי. התביעה התקבלה. הפסד שכר להורים - 8,000 ש"ח, עזרת הזולת - 27,500 ש"ח, כאב וסבל - 100,000 ש"ח, אובדן כושר השתכרות - 79,000 ש"ח, אובדן הפסדי פנסיה וזכויות סוציאליות: 9875 ש"ח, הוצאות: 6000 ש"ח, סה"כ: 230,375 ש"ח - כב' השופט י' גזית..... 759

2. לא היה באי-אבחון השבר בחדר המיון משום התרשלות של רופאי בית-החולים - התביעה נדחתה - כב' השופט ש' משה מזרחי.....759

פרק כ"א: ניתוח עיניים.....761

1. הוכח קיומו של קשר סיבתי בין מעשיו ומחדליו הרשלניים של הצוות הרפואי בב"יח לבין הנזק שממנו סובל התובע. התביעה התקבלה - הפסדי שכר לעבר 50,000 ש"ח, הפסדי שכר לעתיד 475,500 ש"ח, הפסדי פנסיה 63,000 ש"ח, הוצאות רפואיות ונסיעות 10,000 ש"ח, עזרת צד ג' 30,000 ש"ח, כאב וסבל 100,000 ש"ח, סה"כ : 728,500 ש"ח - כב' השופטת א' אבו-אסעד761

2. איבוד ראייה בעקבות ניתוח - התביעה התקבלה בחלקה, 200,000 ש"ח - כב' השופט ש' משה מזרחי762

3. מהי הסיבה לעיוורונו של התובע בעינו הימנית. התובע טען, כי הדבר נגרם בשל הטיפול הרשלני שהוענק לו בבית-החולים - התביעה נדחתה - כב' השופטת תמר בר-אשר צבן763

פרק כ"ב: התפרצות מחלה אוטואימונית.....765

פרק כ"ג: מעקב לאחר ניתוח.....767

פרק כ"ד: ניתוח מיותר.....769

פרק כ"ה: נפילה ומוות באשפוז.....771

פרק כ"ו: האם הנתבע אכן ניתח את התובעת?.....773

פרק כ"ז: אובדן אצבע.....775

פרק כ"ח: הסרת כיס מרה.....777

1. התרשלות במהלך ניתוח. התביעה התקבלה. הפסדי שכר 30,000 ש"ח, הפסדי פנסיה 3,750 ש"ח, נזק לא ממוני 130,000 ש"ח, הוצאות ועזרת הזולת 50,000 ש"ח - כב' השופט הבכיר ע' עאסי777

2. במהלך ניתוח להסרת כיס מרה חתך המנתח בטעות את צינור המרה המשותף - התביעה נדחתה - כב' השופט י' קורן.....778

פרק כ"ט: ניתוח אף.....781

פרק ל': אשפוז לקוי.....783

פרק ל"א: דחיית טענת התובע כי היה על הנתבעת לנתחו מיידי.....785

פרק ל"ב: ניתוח ירך.....787

פרק ל"ג: טיפול בשיער בליזר.....791

פרק ל"ד: הרדמה.....793

פרק ל"ה: מחלת האורטיקריה.....795

פרק ל"ו: כירורגיית כלי דם.....797

פרק ל"ז: קרע בגיד אכילס.....799

פרק ל"ח: ניתוח - ברך שמאל.....801

פרק ל"ט: ניתוח בקע מפשעתי.....803

פרק מ': כריתת תוספתן.....805

פרק מ"א: חיסון נגד שפעת.....807

פרק מ"ב: השתלת כבד - רשלנות בנייתוח.....809

פרק מ"ג: תמצית הלכות פסוקת בעניינים שונים811

1. פגיעה באוטונומיה של הרצון 811

2. הפרת חובת הגילוי 811

3. האירוע המצער נגרם בנסיבות שלא ניתן היה לצפותן או למונען וכן כי הנתבעת נקטה בכל האמצעים הסבירים שהיו ברשותה למנוע נזק כזה 812

4. טענת התובעת כי היא זכאית לפיצוי, נוכח העובדה שבוצע בה טיפול רשלני, שגרם לה לנזק וכן לפגיעה באוטונומיה 813

5. בכל הקשור לטיפול בלסת התחתונה על-ידי הנתבע יש ליחס לו התרשלות שגרמה לנזק 813

6. לא נמצא טיעון בהיר בנוגע להתרשלות של מי מהנתבעים 814

7. בקשה לפסלות מומחה שזהותו נקבעה על-ידי בית-המשפט בתביעת נזקי גוף - רשלנות רפואית 815

8. ביקור חולים מחוץ לשעות 816

9. היעדר הסכמה מדעת או הפרת חובת הגילוי, הינם "שני צדדים של אותה מטבע", שהרי הסכמה מלאה מדעת יכולה להינתן רק כשמלוא המידע אודות הטיפול והסיכונים האפשריים נמסר למטופל, מלוא המידע מאפשר קבלת הסכמה מדעת, וההיפך. בהיעדר מידע מלא, לא ניתן לקבל הסכמה מדעת 817

10. היעדר עילה משפטית לחייב את הנתבעת בפיצויים 817

11. האם עלה בידי התובעת להוכיח כי הנתבע לא יידע אותה אודות הסיכונים ותופעות הלוואי באופן שפגע בהסכמתה מדעת לניתוח? 818

12. התנגדות הנתבעים לראיה שהגישו התובעים בטענה של היעדר קבילות 820

13. פגיעה באוטונומיה וזיוף רשומה רפואית 821

14. נתבעת 1 הפרה את חובת הגילוי אודות סיכון נשירת השתלים לתובע ולא הביאה לידיעתו טרם הטיפול את הסיכון של אי-קליטת השתלים ונשירתם בכלל ובהיותו אדם מבוגר ומעשן 822

15. האם המשיבה מסרבת למסור ללקוחותיה את תוצאות בדיקת ראייה שערכו, על-אף שגבתה מהם תשלום עבור ביצוע הבדיקה? 822

16. בקשה לאפשר לאב ללוות את העותר 1 בבדיקה הרפואית מושא העתירה 823

17. לא נמצא טעם מבורר, מדוע לא הלכה המערערת בדרך המלך, ופנתה תיכף ומיד ל"גורם מאשר" בהתאם להוראות הנוהל, בטרם הגישה את עתירתה 823

18. האם היה מקום לבצע בדיקת CT לתובע, מיד עם הגיעו לחדר המיון בביה"ח, או בשלב אחר, בטרם חלה ההידרדרות במצבו? 824

19.	האם יש לחייב את התובעת לבצע בדיקת רנטגן כדרישת המומחה הרפואי מטעם הנתבעות 2-5 לצורך השלמת חוות-דעתו?.....	825
20.	המשיבה נהגה שלא בתום-לב, בכך שהתנהלותה מול המבקשת לכאורה לקתה בכשלים ואינה עונה על הנדרש ממרפאה המקנה שירותים רפואיים בתחום הפוריות.....	825
21.	חובת הגילוי, לרבות מכוח חוק זכויות החולה והפסיקה, לא משתרעת על בדיקות שהוכח שלא היו רלבנטיות או שלא היו אפשריות או שלא היו יכולות לסייע.....	826
22.	המנוחה לא קיבלה את מלוא המידע הדרוש לצורך קבלת הסכמה מדעת עובר לשני הניתוחים וכי חובת היידוע כלפיה הופרה.....	826
23.	הפרת החובה לקבלת הסכמת המטופל.....	827
24.	החתמתו על טופס הסכמה ביום הניתוח לא הפרה את חובת הידוע.....	828
25.	חובת שימור ראיה והחלת דוקטרינת "הנזק הראייתי" במקרה שחובה זו הופרה.....	829
26.	האם יש לחייב את שירותי בריאות כללית בתשלום פיצויים לתובע בגין היעדר הסכמה מדעת?.....	830
27.	"הולדה בעוולה".....	831
28.	חובת הגילוי היא חובה עצמאית החלה על המטפל, ואף מבלי לבחון את איכות הטיפול בתובעת.....	832
29.	בית-משפט רשאי לאסור כל פרסום בקשר לדיוני בית-המשפט, במידה שהוא רואה צורך בכך לשם הגנה על בטחונו של בעל דין, עד או אדם אחר ששמו הוזכר בדיון או לשם מניעת פגיעה חמורה בפרטיות של אחד מהם.....	833
30.	האם התקיימו בנסיבות דן התנאים להיפוך נטל השכנוע?.....	834
31.	חסר ברשומה הרפואית.....	834
32.	מה דינו של מסמך סיכום טיפולים פסיכולוגיים, ואם מדובר במסמך שמותר להביא בפני מומחה מטעם בית-המשפט בהליך המתנהל לפי חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים?.....	835
33.	הגבלת היקף תצהירו של המבקש.....	835
34.	בקשת התובעים לעיין במבחנים הדיאגנוסטיים שבוצעו לתובע במסגרת הטיפול והאבחון אצל הנתבעת.....	836
35.	לא ניתן לקבוע, בוודאות כי אכן הסכמת התובעת ניתנה כהסכמה מלאה.....	837
36.	החובה לנהל רישום רפואי שלם ומפורט היא גם חובה חקוקה.....	838

37. קבלת טענת התובעת כי יש למנות את תחילת מירוץ ההתיישנות רק החל מפברואר 2014, כיוון שבאותה עת נודע לתובעת על הוראת סעיף 13 לחוק זכויות החולה, ירוקן מתוכן את ההתיישנות שנקבעה בחוק.....839

38. הסברים בעל-פה בדבר הסיכונים וסיבוכים הכרוכים בניתוח...840

39. האם ניתנה הסכמתו של התובע לניתוח?841

40. בקשה לקבלת התיק הרפואי של המנוח המוחזק בידי הנתבעת.....841

41. סירוב ההורים למתן חיסון טטנוס לקטין.....842

42. התובע לא קיבל כל הסבר בנוגע למהות הטיפול, מטרתו, סיכוניו וסיכויי הצלחתו, לרבות החלופות הקיימות לטיפול ומשכך גם לא נתן הסכמה מדעת כדרישת החוק והפסיקה.....843

43. התובע הוחתם על טופס לאקוני שלא כלל הסברים.....844